

УДК 364.057:37.032

DOI <https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.4.8>

Лариса СУЩЕНКО

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти, Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна, 69600

ORCID: 0000-0002-6119-9151

Наталія ЗАВЕРИКО

кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти, Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна, 69600

ORCID: 0000-0001-7533-9031

Тетяна СОЛОВЙОВА

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти, Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна, 69600

ORCID: 0000-0003-3676-7978

Бібліографічний опис статті: Сущенко, Л., Заверико, Н., Соловйова, Т. (2023). Особливості використання інноваційних технологій у формуванні професійної компетентності соціального працівника. *Ввічливість. Humanitas*, 4, 54–60, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.4.8>

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА

Стаття присвячена детальному аналізу впровадження інноваційних технологій в освітній процес для підвищення рівня професійної компетентності соціальних працівників. В роботі розглядаються сучасні підходи та методика, що можуть бути використані в учбовому процесі для підготовки фахівців у сфері соціальної роботи. Мета дослідження – систематизація інноваційних технологій, що сприяють подальшому розвитку професійних компетенцій кваліфікованих фахівців у соціальній сфері. Методи дослідження включають аналіз літератури, публікації з практикуючими соціальними працівниками та викладачами, а також аналіз досвіду використання інноваційних технологій у різних освітніх установах. Результати дослідження показують, що застосування інноваційних технологій у навчанні соціальних працівників веде до значного зростання їх професійної компетентності. Важливими виявились інноваційні педагогічні методи, що включають інтерактивне навчання та групову роботу, а також проблемно-орієнтовані підходи для аналізу реальних ситуацій. Визначено, що блочно-модульні, програмні та інтегративні технології сприяють більш гнучкому та індивідуалізованому навчанню. Окрім технологій, акцент зроблено на інтеграцію теорії з практикою, розвиток м'яких навичок, адаптацію до цифрових технологій, навчання через досвід, безперервне професійне навчання, індивідуалізований підхід у роботі з клієнтами, освіту з етики та професійних стандартів, а також багатодисциплінарний підхід. Практичне значення дослідження полягає у наданні рекомендацій освітнім установам щодо впровадження сучасних технологій у навчальний процес, що може сприяти підвищенню якості підготовки майбутніх соціальних працівників.

Ключові слова: інноваційні технології, соціальна робота, професійна компетентність, освітні методики, підготовка фахівців.

Larisa SUSCHENKO

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Preschool and Elementary Education, Zaporizhzhia National University, 66, Zhukovsky str., Zaporizhzhia, Zaporizhzhia region, Ukraine, 69600
ORCID: 0000-0002-6119-9151

Natalia ZAVERYKO

Candidate of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Social Pedagogy and Special Education, Zaporizhzhia National University, 66, Zhukovsky str., Zaporizhzhia, Ukraine, 69600
ORCID: 0000-0001-7533-9031

Tatiana SOLOVYOVA

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Social Pedagogy and Special Education, Zaporizhzhia National University, 66, Zhukovsky str., Zaporizhzhia, Ukraine, 69600
ORCID: 0000-0003-3676-7978

To cite this article: Sushchenko, L., Zaveryko, N., Soloviova, T. (2023). Osoblyvosti vykorystannia innovatsiinykh tekhnolohii u formuvanni profesiinoi kompetentnosti sotsialnoho pratsivnyka [Specificities of innovative technologies use in the formation of social worker's professional competence]. *Vvichlyvist. Humanitas*, 4, 54–60, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.4.8>

SPECIFICITIES OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES USE IN THE FORMATION OF SOCIAL WORKER'S PROFESSIONAL COMPETENCE

The article is devoted to a detailed analysis of the introduction of innovative technologies in the educational process to improve the level of professional competence of social workers. The paper considers modern approaches and methods that can be used in the educational process for the training of specialists in the field of social work. The purpose of the study is to systematize innovative technologies that contribute to the further development of professional competencies of qualified specialists in the social sphere. Research methods include literature analysis, publications with practicing social workers and teachers, as well as analysis of the experience of using innovative technologies in various educational institutions. The results of the study show that the use of innovative technologies in the training of social workers leads to a significant increase in their professional competence. Innovative pedagogical methods, including interactive learning and group work, as well as problem-based approaches for analyzing real-life situations, proved to be important. It has also been determined that block-modular and software and integrative technologies that facilitate more flexible and individualized learning. In addition to technology, the emphasis is placed on the integration of theory and practice, soft skills development, adaptation to digital technologies, experiential learning, continuous professional development, individualized approach to working with clients, education on ethics and professional standards, and a multidisciplinary approach. The practical significance of the study is to provide recommendations to educational institutions on the introduction of modern technologies in the educational process, which can help improve the quality of training of future social workers.

Key words: innovative technologies, social work, professional competence, educational methods, training of specialists.

Актуальність проблеми. З впровадженням інноваційних технологій у навчальний процес закладів вищої освіти пов'язана важлива мета – створення умов для становлення та розвитку майбутніх професіоналів у певних галузях. Однією з таких галузей є соціальна робота, власне, використання інноваційних підходів відіграє ключову роль у формуванні професійної компетентності майбутніх соціальних працівників.

Важливість цього завдання полягає у тому, що якість навчання визначає, наскільки ефективно студенти зможуть виконувати свою майбутню професійну діяльність. Сучасні соціальні працівники повинні бути «оснащені» необхідними якостями, такими як критичне мислення,

здатність приймати рішення на основі творчого пошуку і ефективно комунікувати з клієнтами та колегами.

Дослідження проблеми використання інноваційних технологій для формування базових компетентностей соціальних працівників стає однією з найважливіших, оскільки саме це впливає на якість виконання ними своєї майбутньої професійної діяльності. Інноваційні підходи дозволяють студентам розвивати аналітичні, творчі, комунікативні та соціальні навички, необхідні для успішної роботи в галузі соціальної роботи, і це робить їх підготовку більш практичною і зорієнтованою на реальні виклики, які їх чекають у цій професії.

Підготовка соціальних працівників для України набуває особливої важливості в сучасних умовах, оскільки країна зіткнулася з гуманітарними викликами та соціальними змінами, викликаними війною, економічними труднощами та масовою міграцією. Ефективна соціальна робота може допомогти вирішити проблеми, пов'язані з травмами, втратою житла, переселенням громадян, а також забезпечити підтримку вразливих груп населення, що є критично важливим для зміцнення соціальної стабільності та відновлення країни. Використання традиційних підходів у освіті зумовить підготовку спеціалістів старого зразку, в той час як інноваційні технології здатні готувати сучасних та необхідних працівників, які здатні вирішувати важливі для країни завдання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питанню використання інноваційних технологій у освітніх процесах присвячено чимало праць. Різні автори досліджують цю тему з різних точок зору, розглядаючи питання формування професійної компетентності у майбутніх соціальних працівників. Значна частина праць присвячується вивченню професійних компетентностей працівників соціальної сфери. Зокрема, Архипова С. П. (2004) досліджує сутність професійної компетентності соціальних працівників та шляхи її розвитку, підкреслюючи важливість професійної підготовки для ефективної роботи у цій галузі. Буркова Л. В. (2009) зосереджується на принципах застосування технологій у формуванні професійної компетентності, відзначаючи роль інноваційних методів у підготовці майбутніх соціальних працівників. Лебедик Л. В. та Стрельников, В. Ю. (2020), розглядаючи інтерактивні технології навчання, наголошують на їхній важливості для підготовки майбутніх фахівців у сфері соціальної роботи. Михайліченко М. В. та Рудик Я. М. (2016) досліджують різні аспекти освітніх технологій, що включають інноваційні підходи до навчання.

Мельничук І. М. (2008), Пехота О. М., Кіктенко А. З. (2004) та інші автори також внесли вагомий вклад у дослідження інноваційних технологій у професійній підготовці соціальних працівників.

Загалом, різноманітні дослідження вказують на важливість інноваційних технологій у формуванні професійної компетентності соціаль-

них працівників та наголошують на їхньому значущому впливі на підготовку майбутніх фахівців у цій галузі.

Не зважаючи на численні дослідження у сфері інноваційних технологій у вищій освіті та соціальній роботі, існує необхідність в систематизації та структуруванні цієї інформації, особливо коли мова йде про інноваційні технології в педагогічній діяльності. Це може стати основою для розробки більш ефективних програм та методик навчання.

Крім того, систематизована інформація дозволить визначити прогалини та області, які потребують більш детального дослідження та розвитку. Це може сприяти подальшому розвитку інноваційних технологій в педагогічній діяльності та покращенню підготовки майбутніх соціальних працівників.

Мета дослідження – систематизація інноваційних технологій, що сприяють подальшому розвитку професійних компетенцій кваліфікованих фахівців у соціальній сфері.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Тема інноваційних технологій у сфері освіти є надзвичайно актуальною і динамічною. У дослідженнях авторів Пехота та ін. (2004), Михайліченко та Рудик (2016), Буркова (2009), Дичківська (2012) та Щербак (2002), ця тема розглядається з різних точок зору. Спочатку концепція «*інноваційної освітньої технології*» не відрізнялася від «*інноваційної педагогічної технології*» чи «*інноваційної технології навчання*». Але з часом виникла диференціація: «*інноваційна педагогічна технологія*», яка стала асоціюватися переважно з навчальним процесом, тоді як «*інноваційна технологія навчання*» означала використання технічних засобів у освіті.

Сучасне розуміння інноваційної педагогічної технології включає послідовну систему дій викладача, спрямованих на вирішення освітніх завдань, а також планомірне втілення спроектованого педагогічного процесу. І. Дичківська (2012) визначає її як цілеспрямоване, систематичне впровадження новаторських методів і прийомів, що охоплюють увесь навчально-виховний процес.

О. І. Щербак (2002), зі свого боку, розглядає «*інноваційну педагогічну технологію*» як систему дій і процедур, що сприяють впровадженню нововведень, викликаючи позитивні

зміни в традиційному педагогічному процесі та сприяючи його модернізації та трансформації. Пехота О. М., Кіктенко А. З., Любарська О. М. (2004) акцентують на значенні освітніх технологій у контексті сучасних вимог до професійної підготовки. Вони підкреслюють важливість інтеграції нових підходів у навчальний процес, враховуючи стрімкий розвиток технологій та зміну потреб сучасного ринку праці.

Також важливий внесок авторів Михайліченко М. В. та Рудика Я. М. (2016), які у своїй праці осмислюють вплив освітніх технологій на розвиток ключових компетенцій, необхідних сучасному спеціалісту. Вони наголошують на потребі постійного оновлення знань та навичок, що відповідає динамічному характеру сучасної професійної діяльності. Буркова Л. В. (2009) детально розглядає принципи застосування технологій формування професійної компетентності, наголошуючи на значенні цілеспрямованого підходу та адаптації до індивідуальних особливостей кожного студента. Дичківська І. М. (2012) та Щербак О. І. (2002), зі своєї сторони, зосереджують увагу на інноваційних педагогічних технологіях, які впливають на всебічний розвиток студентів, сприяють формуванню критичного мислення та практичних навичок.

В цілому, дослідження вказують на важливість інтеграції інноваційних технологій у освітній процес, не лише для підвищення ефективності навчання, але й для формування глибоких та актуальних професійних компетенцій.

Підготовка студентів соціальної роботи включає акцент на практичному застосуванні знань в модельованих професійних ситуаціях, важливих для їхньої майбутньої кар'єри. Використання інноваційних технологій, що фокусуються на міжособистісній взаємодії та співпраці між студентами та викладачами, допомагає студентам розвивати професійні навички. Цей підхід дозволяє студентам в тренінгових сесіях та через інтерактивні ігри ідентифікувати себе з роллю соціального працівника, визначати свої шляхи професійного розвитку та формувати особистий професійний стиль.

Основною метою такого навчання є формування у студентів розуміння професійної моделі соціальної роботи, позитивного ставлення до майбутньої діяльності, здатності до професій-

ної самоідентифікації та саморозвитку (Архипова, 2004). Навчання зосереджене на аналізі та рефлексії професійної ролі, а також на розвитку здатності студентів до критичного мислення та застосування знань у конкретних професійних ситуаціях. Навички, отримані в процесі навчання, поділяються на технологічні, стратегічні та диспозиційні, кожна з яких грає ключову роль у підготовці студентів до майбутньої професійної діяльності.

Дослідивши різні підходи до визначення суті інноваційних технологій, визначимо основні види, що можуть використовуватися для формування професійної компетентності соціального працівника.

Рис. 1. Види інноваційних технологій у формуванні професійної компетентності соціальних працівників

- **Інноваційні педагогічні технології.** Інтерактивне навчання, спільні проєкти та діяльність, спрямована на вирішення проблем. Основні форми та методи інтерактивної технології включають роботу в невеликих групах, наприклад, у парах або трійках, що ротуються, а також методики, такі як карусель, акваріум, броунівський рух, метод «свічки», взяття позиції та інші. Також до інтерактивних методів відносяться лекції з проблемним викладом, евристичні бесіди, уроки-семінари у формі дискусій чи дебатів, конференції, ділові ігри, використання мультимедійних засобів, таких як комп'ютерні класи, технологію активного

співробітництва та технологію моделювання або метод проектів.

- **Проблемно-орієнтовані технології.**

Аналіз конкретних ситуацій, моделювання реальних проблем і навчання на основі проектів. Студенти можуть працювати над проектом, де вони розробляють програму роботи з громадою, застосовуючи теоретичні знання для вирішення практичних проблем і навчаючись орієнтуватися в реальних викликах соціальної роботи (Мельничук, 2008).

- **Технологія «кейс-стаді»** у сфері підготовки соціальних працівників полягає у використанні реальних ситуацій і сценаріїв, щоб розвивати навички та компетентності майбутніх спеціалістів. Замість теоретичного навчання, студенти аналізують, обговорюють і вирішують реальні проблеми та ситуації, з якими вони можуть стикнутися в своїй майбутній професійній діяльності. Це допомагає їм розвивати аналітичні, практичні, творчі, комунікативні та соціальні навички, необхідні для успішної роботи в галузі соціальної роботи. Використання реальних сценаріїв робить навчання більш практичним і допомагає студентам навчитися застосовувати свої знання в реальних ситуаціях (Михайліченко та Рудик, 2016)

- **Блочно-модульні технології.** Модульна побудова курсу, навчання в індивідуальному темпі та цілеспрямований розвиток навичок. Модульне навчання у вищій освіті, зокрема в курсах соціальної роботи, зосереджується на самостійній та груповій роботі студентів, заохочуючи глибше занурення в матеріал. Викладачі відіграють роль менторів, спрямовуючи і підтримуючи студентів, але віддаючи їм свободу в навчанні. Завдання та цілі визначаються спільно зі студентами, що розвиває відповідальність і критичне мислення. Модульна система також включає проектну роботу і творчі завдання, спрямовані на практичне застосування знань, що є ключовим для освіти майбутніх соціальних працівників. Модульний курс професійних компетенцій соціального працівника розроблений так, щоб кожен модуль був присвячений конкретним аспектам, таким як оцінка, стратегії втручання та посткризова підтримка, що дозволяє студентам опанувати кожен сегмент, перш ніж переходити до наступного (Стрельбицька, 2017).

- **Програмні технології.** Використання спеціалізованих програмних засобів для управління навчанням та персоналізації навчального процесу. Як приклад, можуть використовуватися онлайн-платформи, що пропонують інтерактивні модулі, вікторини та відстеження прогресу, що дозволяє студентам адаптувати свою навчальну подорож відповідно до їхнього темпу та сфер інтересів.

- **Інтегративні освітні технології.** Поєднання різних методів і стилів викладання, включаючи мультимедійний контент, експериментальне навчання та міждисциплінарні підходи. Це може бути курс, що поєднує відеолекції, запрошених спікерів з різних спеціалізацій соціальної роботи та симуляції у віртуальній реальності для забезпечення цілісного розуміння практик і викликів соціальної роботи.

Загалом, ці технології мають на меті забезпечити більш цікавий, персоналізований та ефективний досвід навчання, що особливо важливо в таких галузях, як соціальна робота, де практичні навички та адаптивність є ключовими.

Виходячи з досліджень вищеназваних авторів, можна дійти висновку, що суть інноваційних технологій у формуванні професійної компетентності соціальних працівників полягає у кількох ключових аспектах.

1. *Інтеграція теорії та практики.* Інноваційні технології дозволяють зміцнити зв'язок між теоретичними знаннями та їх практичним застосуванням. Це особливо важливо для соціальних працівників, оскільки їх професійна діяльність часто вимагає гнучкого підходу до різних соціальних ситуацій (Тюптя, 2008).

2. *Розвиток soft-skills.* Сучасні освітні технології акцентують на важливості розвитку м'яких навичок, таких як емпатія, комунікація, критичне мислення, які є невід'ємними для ефективної соціальної роботи.

3. *Використання цифрових інструментів.* Адаптація до цифрових технологій дозволяє соціальним працівникам ефективніше виконувати свої обов'язки, організувати роботу з клієнтами та керувати інформацією.

4. *Навчання через досвід.* Інноваційні освітні технології часто включають методики навчання через досвід, які дозволяють соціальним працівникам краще розуміти та відчувати реальні ситуації, з якими вони можуть зіткнутися.

5. *Безперервне професійне навчання.* У сучасному світі важливо не тільки отримати первинну освіту, але й постійно підтримувати та оновлювати свої знання та навички. Інноваційні технології допомагають соціальним працівникам адаптуватися до змін у сфері соціальної роботи.

6. *Індивідуалізований підхід.* Використання інноваційних технологій дозволяє соціальним працівникам застосовувати більш індивідуалізований підхід до кожного клієнта. Це означає, що вони можуть більш ефективно враховувати особисті, культурні та соціальні особливості клієнтів, що підвищує якість та ефективність надання соціальних послуг.

7. *Етика та професійні стандарти.* Інноваційні навчальні технології також включають освіту з етики та професійних стандартів, що є критично важливим для соціальних працівників. Це забезпечує, що вони освідомлено та відповідально підходять до своєї роботи.

8. *Багато- чи мультидисциплінарний підхід.* Сучасні інноваційні технології у освіті сприяють багатодисциплінарному підходу, інтегруючи знання та методики з різних сфер, що дозволяє соціальним працівникам отримати більш комплексне розуміння проблем своїх клієнтів.

Висновки. За результатами критичного аналізу наукових досліджень з використання інноваційних технологій у освітньому процесі, можна виділити основні види, які ефективно застосовуються для формування професійної компетентності соціальних працівників: інноваційні педагогічні технології, які об'єднують інтерактивне навчання та групову роботу, проблемно-орієнтовані технології для аналізу реальних ситуацій, блочно-модульні технології, що дозволяють гнучке та індивідуалізоване навчання, програмні технології для управління та персоналізації навчального процесу, та інтегративні освітні технології, які поєднують різні методи та підходи. Важливими аспектами застосування інноваційних технологій у формуванні професійної компетенції є інтеграція теорії з практикою, розвиток м'яких навичок, адаптація до цифрових технологій, навчання через досвід, безперервне професійне навчання, індивідуалізований підхід у роботі з клієнтами, освіта з етики та професійних стандартів, а також багатодисциплінарний підхід. Ці елементи разом сприяють ефективній підготовці соціальних працівників, забезпечуючи їх здатність адаптуватися до різноманітних викликів у сучасному світі соціальної роботи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Архипова С.П. Професійна компетентність і професіоналізм соціального працівника: сутність і шляхи розвитку. Соціальна робота в Україні: теорія і практика, 2004, № 2 (7), С.15-25. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=vlup_2017_1%281%29__31
2. Буркова Л. В. Принципи застосування технології формування професійної компетентності. *Вісник Черкаського університету. Серія Педагогічні науки*, 2009, Вип. 164, С. 16-21.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Київ: Академвидав, 2012, 352 с.
4. Лебедик, Л. В., & Стрельников, В. Ю. (2020). Інтерактивні технології навчання майбутніх фахівців у сфері соціальної роботи. *Імідж сучасного педагога*, (4(193)), 49–53. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-4\(193\)-49-53](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-4(193)-49-53)
5. Мельничук І.М. Модернізація фахової підготовки майбутніх соціальних працівників в умовах інтерактивного навчання. *Формування професіоналізму майбутнього фахівця в контексті вимог Болонського процесу: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (22-23 травня 2008 р.)*. Одеса: ОНУ ім.І.І.Мечнікова, 2008. С.158-161
6. Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології. К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2016 – 583 с.
7. Пехота О.М., Кіктенко А.З., Любарська О.М. Освітні технології. К.: А.С.К., 2004. – 256 с.
8. Стрельбицька С. М. Інноваційні технології формування базових компетентностей майбутніх соціальних працівників у ВНЗ. *Професійна освіта: проблеми і перспективи*. - 2017. - Вип. 12. - С. 104-108. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Profos_2017_12_24
9. Тюття Л.Т. Соціальна робота: теорія і практика. К.: Знання, 2008. – 574. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-175.html>
10. Щербак О. І. Інноваційні технології у сучасній професійній освіті. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. Київ: Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2002.

REFERENCES:

1. Arkhypova, S.P. (2004). Profesiyna kompetentnist i profesionalizm sotsial'noho pratsivnyka: sutnist i shlyakhy rozvytku. [Professional Competence and Professionalism of a Social Worker: Essence and Development Paths]. *Sotsial'na robota v Ukraini: teoriya i praktyka*, 2(7), 15-25. Retrieved from [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=vlup_2017_1\(1\)__31](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=vlup_2017_1(1)__31) [In Ukrainian].
2. Burkova, L.V. (2009). Pryntsypy zastosuvannya tekhnolohiyi formuvannya profesynoyi kompetentnosti. [Principles of Applying the Technology for the Formation of Professional Competence]. *Visnyk Cherkaskoho universytetu. Seriya Pedagogichni nauky*, 164, 16-21. [In Ukrainian].
3. Dychkivska, I.M. (2012). Innovatsiyni pedagogichni tekhnolohiyi. [Innovative Pedagogical Technologies]. Kyiv: Akademvydav. [In Ukrainian].
4. Lebedyk, L.V., & Strel'nikov, V.Yu. (2020). Interaktyvni tekhnolohiyi navchannya maybutnikh fakhivtsiv u sferi sotsial'noyi roboty. [Interactive Technologies in the Training of Future Specialists in Social Work]. *Imidzh suchasnoho pedahoha*, 4(193), 49–53. [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-4\(193\)-49-53](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2020-4(193)-49-53) [In Ukrainian].
5. Melnychuk, I.M. (2008). Modernizatsiya fakhovoyi pidhotovky maybutnikh sotsial'nykh pratsivnykiv v umovakh interaktyvnoho navchannya. [Modernization of Professional Training of Future Social Workers in the Context of Interactive Learning]. *Formuvannya profesynoyi kultury maybutnoho fakhivtsya u konteksti vymoh Bolons'koho protsesu: materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf. (22-23 travnya 2008 r.)*. Odesa: ONU im.I.I.Mechnykova, 158-161 [In Ukrainian].
6. Mykhaylichenko, M.V., Rudyk, Ya.M. (2016). Osvitni tekhnolohiyi. [Educational Technologies]. Kyiv: TsP "KOMPRINT" [In Ukrainian].
7. Piekhota, O.M., Kiktenko, A.Z., Lyubars'ka, O.M. (2004). Osvitni tekhnolohiyi. [Educational Technologies]. Kyiv: A.S.K. [In Ukrainian].
8. Strel'byts'ka, S.M. (2017). Innovatsiyni tekhnolohiyi formuvannya bazovykh kompetentnostey maybutnikh sotsial'nykh pratsivnykiv u VNZ. [Innovative Technologies for Forming Basic Competencies of Future Social Workers in Higher Education]. *Profesiyna osvita: problemy i perspektyvy*, 12, 104-108. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Profos_2017_12_24 [In Ukrainian].
9. Tyuptia, L.T. (2008). Sotsial'na robota: teoriya i praktyka. [Social Work: Theory and Practice]. Kyiv: Znannya. Retrieved from <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-175.html> [In Ukrainian].
10. Shcherbak, O.I. (2002). Innovatsiyni tekhnolohiyi u suchasniy profesyniy osviti. [Innovative Technologies in Modern Professional Education]. *Suchasni informatsiyni tekhnolohiyi ta innovatsiyni metodyky navchannya v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiya, teoriya, dosvid, problemy*. Kyiv: Vinnytsia: DOV "Vinnytsia" [In Ukrainian].